

Tělo si najde svou cestu – dětské nemoci v širších souvislostech

Rozhovor s MUDr. Barbarou Čvančarovou

*MUDr. Barbara Čvančarová (*1966) vystudovala 1. lékařskou fakultu UK v Praze. V současné době se zabývá antroposofickou medicínou (několik přednášek pronesených na různých seminářích alopatické medicíny a na pedagogickém semináři v Jinonicích) a pracuje jako praktická lékařka pro dospělé v Kralupech a praktická lékařka pro děti a dorost v Praze 6.*

Můžete v úvodu sumarizovat současný „stav očkování“ u nás?

Děti se očkují už od tří měsíců věku, což je velmi zajímavé, protože v této době dítě ztrácí obranné protilátky získané od matky. Po narození má jejich vysokou hladinu a postupně je ztrácí. A právě ve třech měsících věku je v podstatě na nejnižší úrovni - to znamená, že je hůř chráněné proti zevním vlivům, mezi něž patří i očkování. A ve třech měsících se očkuje - teď nově od 1. ledna 2007— hexavakcínou, což je šest nemocí dohromady. Jde o záškrť, tetanus, černý kašel, hemofilus B, žloutenku a polio, což je dětská obrna. Je to obrovské zatížení imunitního systému - očkuje se ve třech, čtyřech, pěti a pak v osmnácti měsících, ale právě mezi třetím a pátým měsícem je to nejtěžší. Jde o problém hlavně nás antroposofů, odborná veřejnost je naprosto pro a bere tento vývoj jako úžasnou věc, která prostřednictvím „jednoho vpichu“ celý proces usnadňuje.

Jaký postoj zaujímáte vy osobně?

Snažím se vyjít vstříc a očkovat, až když je imunita bezpečně zralá, to je ve dvanácti měsících. Není už možnost tento proces rozložit jako dřív, kdy se dala oddělit trojvakcína, tzn. záškrť, tetanus, dávnivý kašel a pak třeba zvlášť hepatitida B.

Můžete pro přehlednost zmínit základní dětské nemoci?

Spalničky, zarděnky, plané neštovice, pátá nemoc (exantema subitum) a šestá nemoc (roseola infantum) - na ty dvě poslední se zapomíná. Jsou krásné, když se neočkují, děti jimi teď často onemocní, protože je potřebují ke svému vývoji. Je třeba rozlišit, že toto jsou dětské nemoci, které jsou typicky exantémové - projevují se vyrážkou na kůži. Ta je vlastně projevem éterných sil dítěte, které jdou zevnitř ven a svým způsobem umožní dítěti po prodělání exantémové nemoci pokrok.

Podle názvu dvou posledních ještě jedna nemoc ve výčtu chybí?

Záškrť - ten se ovšem v dnešní době tolik nevyskytuje a právě on jde zvenčí dovnitř. Což je vlastně komplikací, protože se dá hůř léčebně ovlivnit a z hlediska antroposofických lékařů (i související literatury) je nebezpečnější. Vyskytuje se mezi druhým a pátým rokem věku, kdy se vytváří hlasový orgán, a tvoří silné pablány na mandlích.

A spála?

Ta nepatří mezi klasické dětské nemoci, protože ty jsou virové a spála je bakteriální, způsobuje ji streptokok skupiny A betahemolytický, takže obraz této nemoci je úplně jiný. Viry mají jinou strukturu a afinitu k nervově smyslovému systému, kdežto bakterie spíše k systému látkové výměny. Z antroposofického

hlediska jsou tyto systémy tři, tím posledním je systém rytmický. Jinak spála je polární nemocí ke spalničkám. Je to nemoc s vysokou horečkou, rychlým nástupem a projevuje se drobnou vyrážkou, která je na trupu a končetinách, s centrálním výbledem v okolí pusy. Asi po týdnu choroby se olupují prsty na rukou - je to suchá, horká, ohnivá nemoc. Protikladná je jí vodní nemoc spalniček, u spály převládají síly astrálního těla; kdežto u spalniček ty éterné vodní.

Každá tedy vyrovnává něco jiného?

Ano, spála to, co si člověk přináší, jakoby „svůj vlastní uzlíček“, a spalničky to zděděné. U spalniček je to tak, že projevy astrálního těla jsou vždycky akutnější, kdežto u chorob v éterném těle spíše chroničtější. Tam dochází většinou k takovému předchorobí, kdy je dítě unavené, světloplaché, má záněty v očích a pak dochází k horečce, ta často ustává, je tam jakoby stádium klidu, a pak dojde k další atace s vysokou horečkou, kašlem a stavem úplné vyčerpanosti. To je potřeba sledovat a zaléčit antroposofickými léky, dítě přitom potřebuje být úplně v klidu.

U těchto dvou nemocí existují i další komplikace?

Ano, u spály jde o betahemolytický streptokok; způsobuje komplikace ve smyslu rytmického systému srdce a v oblasti látkové výměny, tedy ledvin. Kdežto u spalniček způsobují komplikace spíše meningitidy v oblasti nervově smyslového systému. Spála navíc není úplně typická dětská nemoc, nemusí nastat nutně v důsledku dětské potřeby, ale třeba nějakého šoku - po autonehodě, úžehu, prostě po nějakém extrémním stavu. Hlavní aktivita je v oblasti látkové výměny, kde nastávají silné odbourávací procesy, naopak u spalniček jsou tyto procesy silně formotvorné. U dětských nemocí je zbavení se něčeho zevnitř ven ve spojení s teplotou velmi neškodným průběhem. U spalniček to ovšem může být komplikováno zánětem plic a uší, což souvisí s nervově smyslovým systémem.

Existují ještě další dětské nemoci, než jsou ty základní a spála?

Pak je ještě zvláštní dětská nemoc, která se také očkuje, a to jsou příušnice. Ty mají zase jiný obraz, jsou tam zvětšené příušné slinné žlázy a převažuje tam éterná složka. Ale mají jiný typ komplikací, jdou do oblasti genitálií, mohou tam nastat komplikace jako orchitida, což je zánět varlat, a pak mohou u příušnic nastat i záněty mozkových blan.

Vraťme se teď jednotlivě a podrobněji ke zbylým základním dětským nemocím...

Důležité jsou zarděnky, to je neagresivní dětská nemoc, která se dnes očkuje, ale mohou být komplikací v těhotenství. Pokud se s nimi matka setká, tak to má vliv na formující síly zárodku, které se tím virem oslabují. Statistiky však úpině neprokázaly tak strašlivý vliv, jak je uváděn. Zarděnky jsou pěkná dětská nemoc, kterou lze ještě prodělat, pokud se neočkuje, jinak se však očkují ze zákona.

A plané neštovice?

To je dětská nemoc, která se neočkuje, je krásná a děti ji teď houfně dostávají v mateřských školkách. Plané neštovice se projevují puchýřky, které pak zasychají, trvá to většinou čtrnáct dní a dítě přitom musí být v klidu. Dnes probíhají velice jednoduše - s teplotou a s pocitem svědění - a u dítěte uvidíte vždycky pokrok. Když je to s pořádnou teplotou, tak dojde k určitému pokroku v psychomotorickém vývoji dítěte.

Pátá a šestá nemoc jsou méně známé než předchozí?

Pátá probíhá velice dramaticky, má rychlý nástup se čtyřicítkami horečky, které neklesají po paralenu ani brufenu a trvají v jednom kuse tři dny - rodiče to většinou hodně vyděsí - a čtvrtý den se dítě vysype takovou jemnou krupičkou. Pak zase zjistíte, jak se celé projasnilo a posunulo dál. Šestá nemoc je docela nenápadná a projevuje se drobným ekzémem, který vytváří typického „motýla“ v oblasti nosu a obličeje. Většinou probíhá sedm dnů s vyššími teplotami, tímto motýlem a s exantémem. Je to také dobrá nemoc na vtělení a vývojový posun.

Použila jste pojmy éterný a astrální, můžete zmínit kontext, ze kterého vycházíte?

Máme čtyři články - fyzické tělo, éterné tělo, astrální tělo a já. Fyzické tělo je vlastně to, kterým je člověk roven generálnímu nerostnému světu, je to forma. Když nastane smrt, tak tato forma mizí a stává se součástí minerálního světa. A můžeme pozorovat to, co brání fyzickým látkám v rozkladu —tento samostatný článek nazýváme éterným tělem, vědci pak životní silou. Zemřelo mi před očima několik lidí a bylo viditelné, jak éterné tělo s já odchází a na zemi zůstane jenom „fyzický šat“. Éterné tělo proniká fyzické a je vlastně jeho architektem a formujícím článkem. Všechny orgány jsou udržovány proudy éterného těla. To máme společné s rostlinami, protože fyzické tělo je ve fyzickém bytí, to znamená, že člověk může fungovat na hadičkách s éterným tělem.

A astrální tělo?

To prostupuje tělo éterné a probouzí ho ze stavu bezvědomí, takže člověk je tím astrálním tělem prosvícen. Když jasnovidní lidé pozorují někoho při spánku, tak jasně rozeznají, že astrální tělo opouští fyzické a éterné a nezůstává tady na zemi. Astrální tělo je společné se zvířecí říší a je nositelem sympatií a antipatií, vášní, bolesti, radosti. Typicky v praxi je to vidět na senné rýmě. To je nádech - sympatie, kdy se astrální tělo rozplývá nad květným polem a výdech - antipatie, kdy kýchnutí celý proces vyrovnává.

Já stojí ještě nad nimi?

To je článek, který nemá s ostatními říšemi nic společného, jde o samostatnou organizaci u lidských bytostí a je to vlastně vnímání něčeho trvalého. Je nositelem vzpomínky a paměti, je i nositelem svědomí. Kolem tohoto článku se točí onen mohutný proces sebeuvědomění lidské bytosti jako takové a projevem já je vnitřní práce na sobě.

O aplikaci zkušeností s těmito čtyřmi články se opíráte při své práci?

Z nich vycházíme jako antroposofičtí lékaři z hlediska čtyřčlennosti, a z hlediska trojčlennosti z těch tří zmiňovaných systémů, což je oblast nervově smyslová, rytmická a oblast látkové výměny. Nervově smyslová oblast je spojená s minerální říší, dá se při srovnání s obrácenou rostlinou označit jako kořen, rytmická oblast jsou listy a oblast látkové výměny stonek a květy.

Jak se zkušenosti s těmito systémy promítají do praxe?

Když nastává postižení nervově smyslového systému, což je určitá forma přepracování - například když se moc díváte do počítače, tak to vede k vyčerpání a následné neurastenii, nervozitě, neurózám, ty dále vedou ke sklerotickým projevům, k odumírání. Kdežto když jde o přetížení oblasti látkové výměny - tam

nejsou účastny formující procesy - tak to vede k zánětům. Funguje zde také určitá polarita a ke každému procesu se přistupuje jinak, k těm zánětlivým i ke sklerotizujícím.

Jaké nebezpečí hrozí, když děti dětské nemoci neprodělají?

To je složité, z praxe je velmi zajímavá jedna věc. Ty nemoci neprobíhají tak, jak by měly, i když je děti prodělají. Jsou to různé paškvily, například u planých neštovic bylo dřív dítě poseté, teď je jen sem tam nějaká neštovice, protože jak je nyní populace proočkovaná - i plané neštovice už se očkují, byť ne povinně - ty nemoci už nemají sílu probíhat. Navíc se změnila doba, řekněme jako by ty děti zhrubly a už si zvykly na to, že něco takového nepotřebují, a razí to jinými cestami, to znamená prodělávají jiné formy chorob: boreliózy, infekční mononukleózy, otitidy a angíny. Prostě jako by si nacházely jiné choroby než dětské, protože je stejně jenom málo lidí, kteří se neočkují, populace je proočkovaná (u obrny jsou očkovaní všichni) a dětské nemoci, jak teď probíhají, jsou modifikované. Nemohu říct, že by dítě bylo poškozené tím, že si neprodělá dětskou chorobu, v dnešní době děti více ničí média, chování rodičů, prostě jiné a daleko těžší věci.

A váš názor na jednotlivá očkování?

Jsem benevolentní, ale kdo chce očkovat, beze všeho očkuju, protože je to jeho volba, takže nejsem dogmatik a nevidím to až tak dramaticky - léčit jenom homeopaticky a vůbec neočkovat, to ne. A co si myslím, že je dobře nechat na později, je trojkombinace, která se očkuje v patnácti a ve dvaceti dvou měsících. To jsou zarděnky, příušnice a spalničky - tyto tři choroby si myslím, že by se daly očkovat i později, u chlapečků příušnice a u holčiček zarděnky. To by šlo očkovat třeba ve dvanácti letech. Tetanus, záškrť a dávný kašel bych doporučila, žloutenka B mi přijde nesmyslná (přenáší se jen spermatem a krví), a co se týče hemofilu B, tak tam je to velmi těžké.

Je možné v dospělosti či dospívání překlenout nějakým způsobem vnitřní práci některou chybějící zkušenost z této oblasti?

Určitě, mám zkušenost, že spousta lidí si to v dospělosti i prodělá. Měla jsem tady pána, který přišel s úplně nekomplikovanou perotitidou, kdy ji potřeboval ve svých třiceti letech prodělat. Neznám přesný návod, jak by to mělo probíhat, každý máme nějakou vnitřní práci na sobě - šest cvičení, něco z meditací, prostě co komu vyhovuje. Ale mám zkušenost, že s příušnicemi mi přišlo více dospělých lidí, kteří si je hezky bez nějakých dramát prodělali. Potřebovali to, takže nakonec zkušenost skrze tuto nemoc získali i v dospělosti. Tam byla zajímavá jedna věc, mám plně očkované děti, které si tu dětskou nemoc prodělají i přes plné očkování, protilátkově potvrzené. Když pošlu vzorek do laboratoře, mají skutečně manifestní dětskou nemoc i přes očkování, což mám exaktně zjištěné. Tělo si najde svou cestu a většinou si ji najde tělesnou formou.

Rozhovor s Barbarou Čvančarovou vedl Pavel Hlavatý